

ÇALIŞMA EKONOMİSİ

II

KISA ÖZET

ÇEK204U

1. Ünite – Emek Mobilitesi

EMEĞİN COĞRAFI HAREKETLİLİĞİ

İnsanlara coğrafi hareketliliklerinin nedenleri sorulduğunda çok önemli oranda 'iş değişikliği nedeniyle' (%75) bu kararı verdiklerini ifade etmektedirler (Ehrenberg-Smith, 1982:278). Bu hareketliliğin ücret ve istihdam koşullarındaki değişikliklere göre ortaya çıktığını gözlemek mümkündür. Özellikle daha iyi koşullarda ücret alabilmek için ya da iş imkânı bulunduğu için coğrafi olarak yer değiştirmek emek hareketliliği içinde değerlendirilmektedir. Bu tür bir coğrafi değişiklik iki farklı grupta ele alınabilir: ilki, kırdan kente göç olgusu, ikincisi ise gelişmekte olan bir ülkeden gelişmiş bir ülkeye veya bölgeye göç olgusudur.

Kırdan Kente Göç Olgusu:

Emeğin kırsal yapı içindeki faaliyetlerinin çeşitli nedenlerle azalmasına bağlı olarak kentlere doğru yönelmesi emek hareketlerindeki yer değiştirmenin belki de en eski olgusudur. İnsanlık tarihinde tarım toplumu hâline gelme, bilinen en eski yerleşik düzene geçişin izlerini taşır. Ancak bu yerleşik düzene geçişin kentlerin ve iş olanaklarının cazibesi ile kalıcı bir yerleşiklik olmadığı anlaşılmaktadır.

Bir Ülkeden Başka Bir Ülkeye Çalışma Amaçlı Göç:

İşgücünün coğrafi olarak yer değiştirmesinde ikinci farklı grup yabancı bir ülkeye çalışma amaçlı olarak göçü kapsamaktadır. Burada temel etkenin yapılan işe bağlı olarak elde edilen gelirin düşüklüğü veya istihdam imkânlarının o bölge veya o ülke açısından sınırlılığıdır. Ancak bunun dışında da emek unsurlarının politik, iklimsel ve siyasi zorlama nedeni ile ülkelerini terk etmeleri ve gidilen veya gidilmesi düşünülen ülkeye ulaşana kadar bulunulan ülkede iş piyasasına katılmaları görülmektedir. Göç literatüründe transit göç olarak adlandırılan bu göç olgusu uzunca bir süredir Türkiye açısından önem taşımaktadır.

EMEK GÖÇÜNÜN BELİRLEYİCİLERİ

Emeğin hareketliliği belirli ölçülerde kişisel unsurlara bağlı olarak değişmektedir. Bu unsurlar bireyin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitimi ve göçün uzaklığı olarak belirlenmektedir. Bu noktada vurgu, emek göçünün önemli bir unsuru olan toplumsal cinsiyete dayandırılmıştır.

Yaş:

Emek hareketliliğini belirleyen en temel unsurlardan biridir. Bireyin yaşının artması ile hareketlilik azalmaktadır. Genç yaşta olanların ileri yaşta olanlara göre daha az hareketli olması klasik iktisat yazınındaki varsayımlardan biridir. Emek kısa dönemde hareketlidir.

Eğitim:

İşgücü göçünün belirleyicilerinden biri de eğitim seviyesidir. Eğitim seviyesinin yükselmesi hem erkek hem de kadınların daha fazla göç hareketlerine katıldığını göstermektedir. Bölgesel ve ulusal olarak emek hareketliliğine katılan nüfusun eğitim seviyesi ile göçmenlik arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim seviyesinin yüksek olması "beyin göçü" olarak adlandırılan yüksek nitelikli emeğin hareketliliğini de ifade etmektedir

Beyin Göçü: Eğitimli ve nitelikli emeğin yetiştiği az gelişmiş/gelişmekte olan bir ülkeden gelişmiş bir ülkeye göçüdür.

Uzaklık:

Emek hareketi açısından bölgesel ve ulusal sınırların önemi vardır. Yakın bir bölgeye göç, uzak olana göre her zaman daha fazla tercih edilmektedir. Uluslar arası göç yollarına bakıldığı zaman, yakın bölgeler ve ülkeler arasındaki hareketliliğin uzak olanlara göre daha fazla olduğu görülür. Türkiye'nin 1990'lı yıllardan sonra aldığı göçün büyük oranda komşularından ve yakın ülkelere geldiği anlaşılmaktadır. Burada yakınlık faktörü göç maliyetleri üzerinde etkili olmaktadır.

Cinsiyet:

Emek göçünde ortaya çıkan bir farklı değişken de cinsiyete bağlı olarak gerçekleşmektedir. Özellikle kadın emek göçünün erkelere göre farklı özellikler gösterdiği görülmektedir. Gelişmiş ve yüksek gelirli ülkelerde kadınların işgücüne katılımında artışlar gözlenmektedir 1960-2000 yılları arasında yapılan bir çalışma da bu konuda benzer sonuçlar vermekte, son kırk yıl içinde kadın göçmenlerin sayısal olarak toplam göçmenler içindeki paylarında artışlar görülmektedir. Bölgelere göre bakıldığında göçmenler içinde kadınların payının en yüksek olduğu bölge Avrupa'dır.

Kadın Emek Göçünün Bazı Özellikleri:

Kadınların göçmen olarak erkeklerden ayrılan birtakım nitelikleri bulunmaktadır. Bu ayırımın temel noktasında göç olgusunun her iki cins için benzer koşulları yaratmaması yatmaktadır. Geleneksel olarak erkeklerin çalışma amaçlı göçünü bir süre sonra eşlerinin ve çocuklarının göçe katılmalarının izlenmesi olgusunun son yıllarda sadece kadın göçü olarak devam etmekte olduğuna tanık olunmaktadır.

İşsizlik Olgusu:

İşgücü göçünün en önemli unsurlarından biri de göçe neden olan yüksek işsizlik oranlarıdır. İş bulma imkânının kalmayıp, özellikle genç işsizlerin oranının yükselmesi göçe neden olan etkenlerden biridir. Türkiye 1990'lı yılların başından itibaren, komşu ülkelerinde oluşan siyasi değişiklikler ve ekonomik yansımaları nedeni ile önemli sayıda emek göçüne hedef ülke konumuna girmiştir. Komşu ülkelerdeki yüksek genç işsizlik oranları Türkiye'deki kayıt dışı ekonominin yaygınlığı ile birleşince sayısı ve oranı tam olarak saptanamayan bir kaçak emek göçüne yol açmıştır.

EMEK GÖÇÜNÜN SONUÇLARI

Emek göçlerinin veya emeğin hareketliliğinin çalışma hayatı ve iktisadi unsurlarla yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Siyasal, iklimsel ve iktisadi olmayan diğer unsurlara rağmen emek göçünde temel unsur, daha yüksek gelir elde etme, istihdam edilme, kısaca refah seviyesinin yükselmesidir.

Hedef Ülke Açısından Muhtemel Sonuçlar:

Emek göçünün hedefi olan ülkenin iktisadi gelişmişlik düzeyi ve sahip olduğu hukuki düzenlemeler göçün rejimini etkilemektedir. Kayıt dışı ekonominin yüksek olduğu bir hedef ülkede emek göçü ücretler üzerinde bir baskı unsuru yaratmaya başlar. Sosyal güvenlik sisteminden yararlananların sayısı azalır ve emek yoğun sektörlerde iş alanı bulan göçmen emeğinin ucuz olması bu alanlarda teknolojinin kullanılmamasından dolayı da hedef ülkenin üretkenliği düşer. Bu nedenle üretim pahalı hâle gelir ve eğitilmiş emek piyasalarında işsizlik artar. Hedef ülkelerin emek göçünden dolayı emek piyasalarının belirli bir dinamizm kazandığı

görülmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerden gelen emek Almanya, Kanada ve Fransa için genç nüfus kaynağı oluşturmuştur. Nüfusun yaşlanma sorunu yaşayan bu hedef ülkeler açısından bir avantaj yaratılmaktadır.

Kaynak Ülke Açısından Muhtemel Sonuçlar:

Klasik teoriye göre, emek göçleri emek arzının azalmasını ve beraberinde ücretlerin yükselmesini getirir. Ancak göçün bu tür bir etkisinin gerçekleşmesi mümkün olmamaktadır. Çünkü emek göçü istihdamın çoğu kez nitelikli olduğu alanlarda olmaktadır. Bu alanlarda ücretlerin zaten yüksek olması bu argümanı geçersiz kılmaktadır. Diğer yandan ücretleri belirleyen sanıldığı gibi sadece emek arzı değildir. Birçok farklı değişken (hukuki alt yapı, endüstri ilişkileri sistemi vb.) emek arzı ile ücret arasındaki tersine ilişkiyi bozucu bir etki yaratmaktadır.

TÜRKİYE'DE GÖÇMEN EMEĞİ

1960'lı yıllardan itibaren uluslararası emek piyasalarında önemli bir emek arzıcısı konumunda bulunan Türkiye, son yıllarda emek piyasalarına artan oranda yabancı işçinin katılımıyla ortaya çıkan sorunlarla da uğraşmaktadır. Bu sorunların boyutları hakkında birçok resmî rapor bulunmaktadır. Bireylerin serbestçe çalışma ve işini seçme hakkından söz eden BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23. maddesine rağmen bu hakkın çeşitli biçimlerde sınırlandırıldığı gözlenmektedir. Türkiye de bu beyannameyi kabul eden ülkelerden biridir.

Çalışma izni Olan ve Olmayan Yabancı Emek:

Genel olarak Türkiye'de çalışan yabancıları izin alma durumlarına göre iki grup içinde toplamak mümkündür. Sonuçta her iki grupta toplananlar da emek piyasasına katılmakta ve bu piyasayı değişik yönlerden etkilemektedir. Öncelikle yasal çalışma iznine sahip olanlarla olmayanlar arasında çalıştıkları sektörler açısından belirgin farklar göze çarpmaktadır.

Çalışma izni Olan Yabancılar:

Türkiye'ye çalışma amacı ile gelen yabancıların 2003 yılına kadar farklı kurumlar tarafından alınan çalışma izinleri bulunmaktaydı. Bu tarihten sonra bazı istisnalar dışında çalışma izinleri tek çatı altında toplanmıştır. 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Kanunu ile bir çerçeve yasa oluşturulmuştur. Bu yasa ile 2003 yılından itibaren yabancıların Türkiye'de çalışmaları ile ilgili bütün izinler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilmeye başlanmıştır.

Çalışma izni Olmayan Yabancılar:

Çalışma izni olmadan çalışanların yakalanmaları hâlinde 4817 sayılı yasanın 21. maddesine muhalefet etmekten dolayı öngörülen cezalar işverenine ve işçiye ayrı ayrı tahakkuk ettirilmektedir. İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğü İş Teftiş Kurulu kesin olmayan verilerine göre bu alanda ÇSGB müfettişlerince kesinleşen işveren cezaları bize kaçak olarak yabancı çalıştıran işverenlerin sayısal büyüklüğü ve çalışılan alanlara ilişkin örnek oluşturmaktadır.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız 

<https://www.kolaysinavlar.com/calisma-ekonomisi-ii-ady212u?search=%C3%A7ek204u>